

Bibels skapelseberättelse kan läsas som en hyllning till den förste uppfinnarens lov. Skaparen slutför sitt verk med en avbild av sig själv. I rollen som uppfinnare når den skapande människan framgång mest i form av undantag som bekräftar regeln att alstren blir ekonomiska fiaskon. Men beviljade patent utgör uppfinnarens bevis på att ha gjort ett tankeprång och visat på en teknisk problemlösning av möjlig nytta. Pga att sannolikheten per försök att lyckas är liten så behövs det stöd till fler. I den globala konkurrensen gäller här att snålhet bedrar vishet.

Vårt samhälle bygger på alster från uppfinnare! För att bevara välfärden och välståndet såväl som överlevnadsförmågan i nödlägen behöver uppfinnarna bli fler både som anställda och som frilansare. Historien visar att med envishet bryter frilansarna ibland ny mark med framgång då budgetberoende forskare och produktutvecklare undviker att investera tid. Tyvärr dräper ekonomer med effektiva styrsystem nu möjligheter som tidigare visionärer hade t ex i Astra, Ericsson och Televerket där de lyckades muta in nya betesmarker med hjälp av så kallade skunkprojekt.

När Nobelprisen skapades av uppfinnaren Alfred Nobel var det hans tanke att premiera såväl uppfinnare som upptäckare. De förra har oftast förbigåtts till fördel för de senare trots uppfinnarens tydligt formulerade avsikt i testamentet. Frågan är vad som händer när antalet upptäckter ökas genom användning av allt mer utvecklad artificiell intelligens. Kommer då ändå färre uppfinnare att premieras? Här behöver särskilt frilansarna få mer istället för mindre hopp om framtiden.

Tre år före Sveriges bankkatas trof och tretton år före millennieskiftet uttryckte IVA's VD Hans G. Forsberg makthavarnas uppfattning med orden "big is beautiful" och "bysnillets epok är slut". En het debatt pågick i Ny Teknik om uppfinnarnas rättslöshet med bland annat rubrikerna "Uppfinnarna i förkrossande underläge" och "Ingen idé att uppfinna". Trettio år senare vill det nybildade Nationella Innovatörsrådet förändra verkligheten in- och utrikes till det bättre, bli med info om enstaka men självupplevda och inspirerande exempel på seger trots underläget.

Det är självdestruktivt när ett lands regering ser fria uppfinnare som enbart röstsvaga representanter för ett särintresse. Upplevelsen är väldigt stark här av att utgöra ett undantag från principen att alla ska kunna känna sig säkra på sina rättigheter och skyddas vid övergrepp. Landslagar om hemfrid, kvinnofrid, tingsfrid och kyrkofrid tillkom på medeltiden när Stockholm grundades. Vad Nationella Innovatörsrådet har påtalat om

nuvarande brist på trygghet för fria uppfinnare bör Sveriges makthavare och opinionsbildare ta på stort allvar inför kommande val. Visionerna lyser hos dem fortfarande med sin frånvaro inför en framtid med många hotbilder. Vissa fakta kräver ansvarstagande bortom egenintresset. Några har omnämnts i texten ovan och andra är inbäddade i de följande raderna.

Uppfinnarens roll är skapandet. Mest handlar det om små steg på kända vägar. Men fria uppfinnare vill gärna bryta ny mark. Även misslyckade försök att finna lösningar på tekniska problem resulterar då i kunskap av värde. Nyttiggörandet är innovatörens roll. I den bibliska berättelsen om hur världen skapades är de två rollerna förenade. Men de är svåra att förena i en person.

Bibelns berättelse om Noa handlar om att människan skulle förvalta vad som var skapat. När Skaparens förväntningar inte blev infriade gav han ändå sitt verk en andra chans genom Noas bygge av arken - **en livräddande innovation**. Här är det Noa som är innovatören medan Skaparen har rollen som uppfinnare med tydliga anvisningar av både behov och medel. För fria uppfinnare behöver överlåtelse av förverkligandet förenas med överföring av en stark tro på möjligheterna.

Överhuvudtaget synes skapande människor i allmänhet och fria uppfinnare i synnerhet ha **starkare tro** än andra bl a angående fenomen av okänd natur. Även när skepsis uttrycks synes de ha attityden att det ändå kan fungera. I skapandet av matematiska förklaringsmodeller är t ex moderna kosmologer kreativa. De är inte kreationister, men deras tro på att det finns en motkraft till tyngdkraften orsakad av så kallad mörk energi är så stark att de ignorerar Ockrams rakkniv. Stark tro synes driva kosmologer såväl som uppfinnare till många mödor där resultaten blir mest fiaskon men ibland framgångar. Liksom den förkopernikanska kosmologin synes den allmänt accepterade "standardmodellen" ha blivit ett lappverk. Där krävs det en revolutionerande idé.

Det mest kända ansiktet inom vetenskapen har idag svarta-hål-experten Stephen Hawking medan Tesla-miljardären Elon Musk har det inom industrin. Förslag från dem handlar idag om jätteprojekt i allmänhet och rymdkolonier i synnerhet. Mars lockar eliten som söker tankemässiga utmaningar i projekt utanför vår blå planet. Fria uppfinnare bryr sig mer om Jorden. Deras förslag måste vara jordbundna för att bli beaktade. De möts ju så gott som alltid av uppmaningarna att satsa själva stort om de ska få något stöd alls. Det synsättet är beklagligt inte bara för dem. Det globala samhället kommer att behöva alla goda krafter för att kunna lösa de mer eller mindre kända problemen med hållbar utveckling. Västland och välfärd har utvecklats genom mer lön till fler. Mer lön för de fria uppfinnarnas mödor **inklusive deras misslyckanden** är vad som behövs för att få fart på dem var de än finns.

När uppfinnarmödor är av banbrytande slag och når framgång resulterar det ofta i "**kreativ förstörelse**", liksom när skogsbränder öppnar nya möjligheter för djur och växter eller när plötsliga revolutioner har kompletterat naturens många små steg under evolutionen. För hundra år sedan blev begreppet känt genom nationalekonomen J A Schumpeter. Han såg uppfinnarnas och innovatörernas roller som mycket olika. Numera lockas onödigt många uppfinnare att bli innovatörer. Men här handlar det om vitt skilda slag av talanger och värderingar så det är inte lätt att lyckas med att byta roll. Ett sekel har gått, men skillnaden är kvar mellan rollerna ifråga.

Det brukar sägas att kärt barn har många namn, t ex "idébärare", "idégivare", "kreatör" och "inventör" som anknyter till engelskans "inventor". Däremot exkluderar benämningen innovatör flertalet uppfinnare vars insatser ändå kan ligga till grund för framgångsrika innovationer. De första inmutningarna görs på ny mark ofta av fristående uppfinnare, Om just detta faktum synes Sveriges makthavare och opinionsbildare inte bry sig mycket när beslut tas om innovationsstöd. Skulle någon av dem välja till slut att framhålla behovet av mer stöd till uppfinnare i allmänhet och till fria uppfinnare i synnerhet går det att påräkna **brett folkligt gensvar**.